

Türkiye ve Kazakistanlı Spora Katılımcı Erkek Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İhtiyaçlarının Karşılaştırılması

Yard. Doç. Dr. Emin KURU*

Özet:1. Bu araştırmada, Kazakistan'dan gelip Ankara'da farklı üniversitelerde öğrenim görürken, yüksek öğrenim yurtlarında kalan, bu süreç içerisinde spor yapmak isteyenlere açık olan kapalı spor salonundan beraberce istifade eden Kazak ve Türk üniversite öğrencilerinin 15 boyutta psikolojik ihtiyaçları incelenmiş, araştırmanın bulguları aşağıda özetlenmiştir:

2. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları:

Psikolojik ihtiyaçlar Murray'nin 1938'de saptadığı insan davranışlarını yönlendiren psikolojik ihtiyaçları ölçmek amacıyla, "Alien Edwards tarafından geliştirilen Edwards kişisel tercih envanteri" (Edwards Personal Priferans Shedule) olarak bilinen ve Türkiye'de Prof. Dr. Yıldız Kuzgun tarafından dilimize çevrilip, güvenilirliği ve geçerliği saptanmış olan ölçme aracı kullanılmıştır. (Kuzgun 1985:1-2,69-85)

Ölçek 15 ihtiyacı belirlemektedir. Bunlar başarıma, uyarılık,düzen, gösteriş, özerklik, yakınlık, gösterme, duyguları anlama, ilgi görme, başatlık, kendini suçlama, şefkat gösterme değişiklik, sebat, karşı cinsle ilişkiler ve saldırganlık boyutlarıdır. Bu ihtiyaçlarla ilgili tanımlar ve açıklamalara ileride ayrıntılı bir biçimde yer verilmiştir. İşlemler t testiyle analiz edilmiş, işlemler içi SPSS Windows Paket programı kullanılmıştır.

3. Edwards kişisel tercih envanterinde, maddeler zorunlu seçmeli olup, 15 ihtiyacın her birinin diğerleriyle ikişer kere karşılaştırılması gerekmektedir. Bu yolla elde edilen madde sayısı aslında 210'dur. Ancak envanterin ciddi biçimde doldurulup doldurulmadığını kontrol için maddelerden 15 tanesini envanterde ikişer kere yer verilmektedir. Böylece madde sayısı 225 olmaktadır. Bu çalışmada 30 Kazakistanlı, 40 Türkiyeli öğrenci olmak üzere toplam 70 envanter değerlendirmeye alınmış, 30 envanter güvenilirlik puanının altında (9) puan altı olduğundan değerlendirilmeye alınmamıştır.

---

* Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi Spor ve Yüksek Okulu Öğretim Üyesi / ANKARA
ekuru@gazi.edu.tr

4. Her iki denek grubu başarıma, uyarlık düzen, gösteriş, özerklik, yakınlık, gösterme, duyguları anlama, ilgi görme, başatlık, kendini suçlama, şefkat gösterme, sebat, karşı cinsle ilişkiler ve saldırganlık bakımından karşılaştırılmış, Kazakistanlı ve Türkiyeli öğrenciler arasında bu ihtiyaç bakımından farklılık bulunamamıştır.

5. Kazakistanlı ve Türkiyeli öğrenciler değişiklik ihtiyacı bakımından karşılaştırılmış puanların aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) incelendiğinde, Kazakistanlı öğrencilerin 42,90, Türkiyeli öğrencilerin 61,65 olduğu denek gruplarının karşılaştırılmasının sonunda elde edilen verilerden standart sapmaları incelendiğinde Kazakistanlı öğrencilerin 24,33, Türkiyeli öğrencilerin ise 28,38 olduğu görülmüştür. Her iki grubun değişiklik boyutuna ilişkin puanları arasında farklılıklar için T_i testi sonucu $t = 2,243^*$ ’dir. Bu değer 0,05 düzeyinden anlamlıdır. Bu durumda Kazakistanlı öğrenciler ile Türkiyeli öğrencilerin değişiklik ihtiyaçları bakımından her iki grup arasında manidar bir farklılık bulunmaktadır. Türkiyeli öğrenciler Kazakistanlı öğrencilere göre daha fazla değişime öncülük etmektedirler.

Anahtar kelimeler: Spor Psikolojisi, Kazakistanlı öğrenciler, Türkiyeli öğrenciler, spora katılım.

Giriş

Türkiye’de 2000-2003 yılları itibariyle yüksek öğrenime devam eden Kazakistan ve diğer Türk Cumhuriyetlerinden gelen toplam 7425 öğrenci mevcuttur (Milli Eğitim Bakanlığı 2000). Bu öğrencilerin bir kısmı da Ankara’daki farklı üniversitelerde öğrenim görmektedirler. Öğrenim süreleri boyunca Kredi Yurtlar Kurumu’na bağlı yurtlarda kalan öğrenciler spor yapma imkanına da sahiptirler. Ayrıca Ankara’da belediyelerin oluşturduğu semt sahaları onların açık alanda spor yapma ihtiyacına cevap verir durumdadır.

Üniversitede okuyan Türkiye’nin çeşitli illerinden ve Kazakistan’dan gelen öğrencilerin bu ortamlarda düzenli spor yaptıklarını gözlemlemekteyiz. Bu ortamın psikolojik ihtiyaçlara ne kadar yansıdığı, bu çalışmanın araştırma konusunu teşkil etmektedir. Türk Cumhuriyetlerinden gelen gençlerin ve Türkiye’deki gençliğin belli değerler etrafında bütünleşmesinin temellerini öğrencilik yıllarında kurulacak diyalogla, oluşturulacak dostluklar ve nihayet alınan eğitim sonrası sergilenecek davranış beraberliklerinin olabilmesi için kalıcı sağlıklı dostluklara zemin oluşturulmalıdır.

Bu anlayışla oluşturulacak ortak politikaların temelleri Türkiye ve Türk Cumhuriyetlerine mensup ülkelerin ortak menfaatleridir. Ülkeler ve insanları birbirine yaklaştıran en önemli olgulardan biri de spor faaliyetleridir.

Düzenli spor faaliyetleri sürdüren Türkiye ve Kazakistanlı öğrenciler sağlıklı fiziki görünümüne sahip oldukları görülmektedir. Yurtlara ait spor salonlarında ve belediyeye ait açık alanlarda spor faaliyetlerini düzenli olarak sürdüren Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin kişilik yapılarının benzeşim veya ayrışım noktalarının bilinmesi spor faaliyetlerinin etkisi adına önemli bir veriyi oluşturacaktır. Bu güne kadar hiç yapılmamış olan bu çalışma türü Türk dünyasına yönelik politikalarda sporun yeri ve önemine ışık tutması bakımından yeni bir yaklaşım olarak düşünülmelidir.

Her yıl artan sayıları ile Türkiye'deki üniversitelerde eğitimini ve öğrenimlerini sürdüren Türk Cumhuriyetlerinden gelen gençler, kaldığı Kredi Yurtlar Kurumunda kaynaşma sürecini yaşamaktadırlar. Sporun oluşturduğu dostluk ve kardeşlik ortamı, yoğun yaşanacak spor faaliyetleri kaynaşmayı hızlandırmada önemli bir faktör olarak gözükmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Kazakistan'dan gelerek Ankara'daki farklı üniversitelerde okuyan öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlarını Türkiyeli üniversite öğrencileri ile karşılaştırmaktır. Sporun toplumsal kaynaşmayı sağladığı varsayımından hareketle aynı soydan gelen, farklı kültür ortamlarında yetişmiş gençlerin Türkiye'de bulunma süreleri ve spor müşterek olgusunun her iki gruptaki psikolojik ihtiyaçlar ve bu ihtiyaçların belirginleşmesinde etken midir? Dolayısıyla bu soruya, eğitimin kişilik yapısıyla ilgisi bakımından da yaklaşılabilir. Bu durum, spora katılım bakımından önemli bir değişken olarak gözükmektedir. Her iki denek grubunun psikolojik ihtiyaçlarının belirlenmesi çalışmamızın amacını oluşturmaktadır.

Kişilik

Genç ve yetişkinlerde fiziksel ve zihinsel aktiviteler uygun sportif yaşantıları oluşturmak için amaç doğrultusunda fiziksel çevre ile bütünleşir. Bu durum yaşantıları en üst seviyeye taşır. Genç bireylerin etkileşimde bulunduğu bu olgu duygusal etkileşimin en yoğun olduğu yaşantı sürecidir.

Kişinin olumlu benlik geliştirebilmesi için bazı işlerde başarılı olması gerekmektedir. Bu durum karşı tarafta kabul görmeyi sağlayacağından bireyin kendini kabul edebilmesi için önemli bir yaşantı olacaktır (Onur 1985: 21-25; Onur 1993:45). Fiziksel aktivitelerde kendini yeterli gören veya başkaları tarafından o şekilde algılanan bireyin kendi vücudunu beğenmesi ve fiziksel olarak kendi kendini yeterli olabileceğini düşünmesi kendine güven ve öz saygısının olumlu gelişmesini sağlayacaktır (Baymur 1994:97; Saluman 1990: 3,4,5,9). Bireylerin öz saygısı kısa süreli önemsenecek düzeyde değişime uğramazlar. Kişiliğe yönelik çev-

resel etkileşimi oluşturmak için en iyi aracın spor ortamı olduğu söylenebilir. Çeşitli biyolojik çevresel ve bireysel etmenlerin sonucunda farklılaşan benlik kavramını motivasyon, öz kontrol ve başarı gibi faktörler etkileyebilmektedir. Kişiler arasında yaşanan sorunlar ile benlik kavramı arasında anlamlı ilişkiler görülmektedir (Öztürk vd.1993:333,334).

Kişide “ben” olgusu geliştikçe benlik kavramı onun algılama alanının en önemli üyesi olarak ortaya çıkmakta ve yaş ile birlikte daha soyut ve karmaşık bir nitelik kazanmaktadır. Gabay, Livesyl ve Bromley yaptıkları araştırmalarda çocukların kendilerini betimlemede sosyal roller, kişiler arası ilişkiler, üyelikler gibi sosyal özelliklerini belirttikleri görülmektedir (Gabay 1996:17; Livesyl ve Bromley:1973), (Damon vd.1988:15,45).

Sporcularda orta düzeyde saldırgan olması aranan özelliklerdendir. Fakat başarılı oyuncuların hırs ve istek düzeyleri yüksek olmaktadır (Salakon 1990: 865,866). Sporcularda inatçı, rekabetçi, saldırgan atlet tipleri kuvvetli liderlik özelliklerine sahiptir (Fletcher vd. 1971:34,41).

Yapılan araştırmalarda sporun bireylerde birbirlerine karşı saygılı olma, kurallara uyma, işbirliği yapma, bağımsız davranma, kendini disipline etme, azimli ve kararlı olma ve toplumsallaşma sürecini hızlandırdığı, milli duyguları güçlü kişilik geliştirmede etkili olduğu belirtilmektedir (Johnson1991:33,36).

Sporun bireydeki kişilik oluşumunda etkisinin önemi, Avrupa parlamentosunda da gündeme gelmiş üniversite öğrencilerinin boş zamanlarının %70’ inin spora ayrılmasını önermişlerdir. Ayrıca sporun boş zaman uğraşısı olmasının yanı sıra bir meslek durumuna gelmesi de toplumsal bir kurum olarak etkinliğini arttırmaktadır (Özoğlu 1977:15,19).

Spor ve Kişilik İlişkisi

Eğitim, kişinin davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla istendik yönde bir dereceye kadar kalıcı değişimler meydana getirme sürecidir. (Bloom 1979:75,87) Bir başka tanıma göre ise eğitim kişilik, zeka, ilgi, yaşantı gibi süreçlerin etkileşimidir (Varış 1978:25,27).

Sporla uğraşan öğrenciler kendilerinde var olan fiziksel özelliklerin farkındadırlar. Bu fark bireylerin gelişimsel, kalıtsal ve çevresel etkilerinin yanı sıra daha önceleri sporla uğraşmaları ile de ilgilidir (Kane1964:99,103).

Sporcular bir sportif faaliyete katılmalarından dolayı tatmin duyarlar. (Balogun 1987:343,344; Subhan vd. 1987:223,229) Bu tatmin de rekabet

dürtüsünü harekete geçirir. İnsanlar arasındaki karakter farklılıklarından dolayı bazı kişiler diğerlerinden daha rekabetçi olurlar. Ancak, yarışma ve rekabet kalıtsal eğilimler değildir. İçinde yaşanan toplum tipine göre öğrenilmiş davranışlardır (Onur 1985:103,123.; Onur 1993:28,4).

Bireyin kişilik gelişiminde ve değişiminde aldığı eğitim, sosyo – ekonomik düzey, kültürel çevre ve yaş, etkin bir rol oynamaktadır. Kişiliğin tanımlanmasında eğitimin ve deneyimlerin belirli evreler içinde bütünleşerek kişide güvenilebilen davranış değişikliği olduğu vurgulanmaktadır (Damon vd. 1988:113). Kişilik kuramcıları kişiliği etkileyen faktörlerin neler olabileceği üzerinde günümüzde de yoğun bir şekilde çalışmaktadır. Bu bakımdan sportif yaşantıların kişilik gelişmesi veya değişmesi bir başka ifade ile benzeşimi spor ortamında ne kadar olmaktadır. Çünkü spor müşterek kültürlenme ve uyancıların olduğu, sosyalleşme sürecinin yaşandığı kültürlenme faaliyetleri için önemli bir araç olacağını düşündüğümüz olumlu sonuçları olan psikolojik bir etkidir. Oyun, yarışma ve hareket ile gelişen benlik kavramı kişinin duygusal davranışlarının önemli bir ögesidir (Salakon1990:865-866). Psikologların yaptığı tanımlarda bireyin özel ve ayırıcı davranışları kişilik olarak tanımlanmaktadır. Kişilik özeldir ve ayırt edicidir. Çünkü bireyleri birbirlerinden farklı kılan davranış örüntüleri ayırt edilerek yorumlanmaktadır. Bu bakımdan kişiliğin incelenmesinde bireyin diğer insanlardan hangi noktalarda ayrıldığı önem kazanmaktadır (Şenerler 1993:1,3,28,35). İnsan yaşamış olduğu süreçte çeşitli ilişkiler kurar. Ve bu ilişkilerin gerektirdiği davranışları göstermek ister. Fakat çeşitli faktörler ve olgular bu ilişkileri etkiler. Bu etkiler, bireyin yaşadığı toplum ve o toplumu yaşama şartları bireyin kişiliğini yönlendirmektedir.

Kişilik kavramı çok geniş bir kapsamla ele alınmaktadır. İnsanın ilgilerini, tutumlarını, yeteneklerini, konuşma tarzını, dış görünüşünü ve çevresine uyum biçimini içermektedir (Baymur1994:97).

Bireyde kişilik yaşamış olduğu toplumda diğer kişilerle ve organize gruplar içindeki etkileşimle oluşmaktadır. Bu etkileşime zemin hazırlayan en güzel ortam da spor faaliyetlerinde bulunmaktadır. Çünkü bireysel tercihlerin ön plana çıktığı çeşitli boş zaman etkinliklerinin hiçbiri sporda olduğu kadar oyun, zevk, eğlence ve yarışma öğelerini birlikte taşımazlar.

Spor sosyal ve kültürel ayrımı yapmadan insanları cezbeden merkez olma özelliğini sürdürmektedir. Eğitimde kişilik gelişmesini sağlamak için disiplinler arası bir etki olarak algıladığımız sporu kitleler için hoşça vakit geçirilen bir seyir, enerjiyi biçimlendirmede dengeli ve mücadeleci bir anlayışı uyandırmak için yöneticilerin baş vurduğu bir yöntem ve insanla-

ra haz veren kuralları olan bir oyun olarak ifade edebilmekteyiz (Suphan vd.1987:223,229).

Beden eğitimi ve spor bireysel ya da takım olarak psikolojik ve toplumsal davranışları geliştirici, toplumları birbirine kaynaştıran eğitim ve yarışma faaliyetleridir. Başka bir ifadeyle beden eğitimi ve spor bireyin keşfedilmemiş özelliklerini tanınmasını sağlayan ve yaratıcı yönünü harekete geçiren önemli bir faktördür (Erkal 1988:114).

Spor günümüzde çeşitli özellikleri ile toplumsal bir kurum ve çok sayıda insanın yaşam biçimi durumundadır. Gelişmiş toplumlarda günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Üniversitelerin çeşitli bölümlerinde okuyan Türkiye ve Kazakistanlı öğrenciler çok mükemmel olmayan şartlarda spor alışkanlıklarını sürdürmektedir. Bu da öğrencilerin spora karşı çok istekli olduklarını göstermektedir. Bu durum öğrencilerin sosyalleşme ve benlik algısı süreçlerini doğrudan etkilemektedir. Bu olguyu eğitimin bir parçası olarak da yorumlayabiliriz.

Cratty'ye göre motor becerilerin kazandırılmasının benlik gelişimini olumlu yönde etkilediğini, çocukların hareket halinde vücudunu iyi kontrol edemiyorsa yetersiz bir benlik oluştuğunu ileri sürmektedir (Cratty 1974:1,15). Bunun yanı sıra algılanan fiziksel yeterlilik de benlik kavramını olumlu yönde etkilemektedir (Gündüz vd.1991:229,238).

Spora katılım üniversite gençliğinde boş zaman faaliyetleri arasında önemli bir yer almaktadır. Ders dışı etkinlikler adıyla ele alınan konu eğitimin önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Haftalık eğitim programı içinde yer alan derslerin öğrenimi dışında kalan zaman içinde belirli öğrencilerin sportif etkinlikler yoluyla eğitimlerini sürdürmesi anlamındadır. Ders dışı etkinlikler modern eğitim ortamlarında ikinci eğitim veya paralel eğitim olarak adlandırılarak genel eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak tanımlanmaktadır (Karaküçük1999:52-61). Günümüzde ders dışında kalan zamanları yapıcı bir biçimde değerlendirme ile öğrencilerin bedensel ve ruhsal bakımdan olgunlaşması arasında dolaylı bir ilişki vardır. Bu durumda sanayileşmenin hızlanması, kentlerin giderek çoğalması ve yoğunlaşması gibi faktörler ders dışı zamanların önemini giderek artırmıştır (Mutlutürk 1993:245). Sanayi toplumunun oluşması ile beraber gelen sosyal ve psikolojik sorunlar sanayileşmiş ülkelerin önlerinde çözüm bekleyen sorunlarından. Bu sorunlar daha çok gençlik kesimini etkileyen ruhsal ve zihinsel sorunları da içermektedir. (Armaner 1986:80)

Türkiye’de çeşitli sıkıntılar içinde olan gençlerin önemli bir bölümü boş zamanlarında kendilerini meşgul edip eğlendirecek sporda rekreasyon alışkanlığından yoksundur. Oysa bu faaliyet türü gençlerin ileride yakalanmaları muhtemel sosyal hastalıklardan uzak tuttuğu gibi koruyucu yönüyle onların ruh sağlığı ve dengesini spora yönelik rekreasyon faaliyetlerini sağlar. Nihayet çeşitli ihmal ve yanlış davranışlardan dolayı beden ve ruhen çeşitli özür ve hastalıklara yakalanmış olanların rehabilitasyonunda bu faaliyetler son derece önemlidir. (Özönder 1988:15)

Kişilikle İlgili Yapılan Araştırmalar

Spora katılımın etkisi bilim adamlarınca araştırılmış bu araştırmalarda sporcu olanlar, olmayanlar ya da elit ve vasat sporcular karşılaştırılmış, bu çalışmalar sonunda sportif katılımın kişilik üzerine etkili oldukları bulunmuştur. (Salokon 1990; Hoffman 1986:390,397; Balanz vd.1976:45,49; Geron vd.1986:120,135)

Wendt tarafından 21 takım sporcusu bayana ve 21 bireysel spor yapan bayana Edwards kişisel tercih envanteri (epps) kişilik özellikleri farkını ölçmek üzere uygulanmıştır. Ancak ihtiyaç açısından önemli bir fark bulunamamıştır (Wendt vd:1974).

Kişilikle spor türü üzerinde yapılan araştırmalarda haltercilere yönelik bulgular utangaç, aşağılık, duygusu olan, çok kuvvetli ve hakim olmayı, erkekçe görünmeyi arzu eden kimselerdir. (Wendt vd.1974:861,862; Ellison vd.1975:250,255), (Petrov 1986:78) Gerek yurtdışında yapılmış bir çok araştırma gerekse yurdu-muzda yapılan araştırmalar. (Öztürk 1993:333,334) spor ile kişilik özellikleri arasında manidar farklılık vardır ve yoktur gibi çelişkili sonuçlar vermekte bu çalışmalar kendi örnekleriyle sınırlı bulunmaktadır. Wallaca ve Stuff (1973) tarafından yapılan bir araştırmada, çocukların sporda başarımlarına yönelik davranışlarının genel eğitimlerine katkısı bir yıl boyunca incelenmiş ve bu faaliyetlerin çocukların davranışları ile benliklerini etkilediği saptanmıştır (Wallaca ve Stuff:1973), (Çamlıyer 1992’den:19,21).

1995 yılında farklı branşlardaki beden eğitimi spor yüksekokulu öğrencilerine Edwards kişisel tercih envanteri uygulanmış bu çalışmanın sonunda gösteriş, özerklik, yakınlık gösterme, duyguları anlama, kendini suçlama, şefkat gösterme, değişiklikte bulunma, karşı cinsle ilişkiler ve saldırganlık boyutlarında sporcu gruplar arasında manidar bir farklılık olmadığı rapor edilmiştir (Kuru 1995:63,69).

Yöntem

2002 – 2003 öğretim yılında Ankara’da farklı üniversitelerde öğrenim gören 18 – 25 yaş grubuna mensup, Yüksek Öğrenim Kurumuna ait yurtlarda kalan Kazakistanlı erkek öğrenciler ve Türk öğrenciler arasından, boş zamanlarında ve hafta sonlarında spor yapma alışkanlığını sürdüren 20 Kazak öğrenci ile 20 Türk öğrenci, bu araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Bu örneklem kendi sayısı ile sınırlı tutulmuştur.

Türkiye ve Kazakistanlı öğrenciler Ankara’daki üniversitelerden O.D.T.Ü., Gazi Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi’nde 2002-2003 öğretim yılında öğrenimlerini sürdürmekte olanlardır. Bu öğrenciler Yüksek Öğrenim Kurumuna ait olan yurtlarda aynı yaşam şartlarını paylaşmaktadırlar.

Denek gruplarına envanter, 1 yıllık bir süreçte Kredi Yurtlar Kurumuna bağlı Atatürk ve Balgat Yurtlarının kapalı spor salonları, Gazi Üniversitesi spor tesisleri, Atatürk Orman Çiftliği koşu parkurunda futbol, basketbol ve koşu gibi farklı branşlarda sürekli spor yaptığını beyan eden öğrencilere 2 şer 3 er kişilik gruplar olarak envanter uygulanmıştır. Yüz yüze görüşme yolu ile denek gruplarına ulaşılmaya çalışılmıştır.

Hafta sonlarında düzenli olarak spor yaptıklarını beyan edenlere envanter uygulanırken seyrek ve düzensiz spor yaptıklarını beyan edenlere envanter uygulanmamıştır. Bu çalışmada 30 Kazakistanlı, 40 Türk öğrenci olmak üzere toplam 70 envanter değerlendirmeye alınmış, 30 envanter güvenilirlik puanının altında (9) puan olduğundan değerlendirilmeye dahil edilmemiştir. Bu çalışmada Türk Cumhuriyetleri ve Kazakistanlı öğrenci denek grubu bulma güçlüğü yaşanmış, çalışma Kazakistanlı ve Türkiyeli öğrencilerin sayıları ile sınırlı tutulmuştur. Düzenli spor yapan öğrencilere antrenmanlarından sonra kendi istedikleri yer ve zamanda envanterin doldurulması istenmiştir. Araştırma Tarama Metodu olup gönüllülük esasına göre yapılmıştır.

1-Kazakistanlı Öğrenciler: Kazakistan’dan Türkiye’ye okumak için gelip farklı üniversitelerde öğrenim gören spor yapma alışkanlığına sahip erkek öğrencilerdir.

2-Türkiyeli Öğrenciler: Anadolu’nun farklı vilayetlerine mensup olup Gazi Üniversitesinin farklı bölümlerin de öğrenim gören spor yapma alışkanlığına sahip erkek öğrencilerdir.

Veri Toplama Aracı

Psikolojik ihtiyaçlar Murray'ın 1938 de tespit ettiği insan ve davranışlarını yönlendiren psikolojik ihtiyaçları ölçmek amacı ile Allen Edwards tarafından geliştirilen Edwards kişisel tercih envanteri (Edwards Personal Preference Schedule) olarak bilinen ve Türkiye de Prof Dr. Yıldız Kuzgun tarafından dilimize çevrilip uyarlanan, geçerliliği, güvenilirliği tespit edilmiş ölçme aracı kullanılmıştır.

Ölçek: 15 psikolojik ihtiyaç belirtilmektedir. Bunlar başarıma, uyarlılık, düzen, gösteriş, özerklik, yakınlık gösterme, duyguları anlama ilgi gösterme, değişiklik, sebat, karşı cinsle ilişkiler ve saldırganlık boyutlarıdır.

Veriler normal dağılım gösterdiğinden iki grubun karşılaştırılması için t testi kullanılmıştır. Ve işlemler için SPSS for Windows Paket Programı uygulanmıştır.

Bulgular

Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlarının karşılaştırılmasında belirlenen 20 Türkiyeli öğrenci ve 20 Kazakistanlı üniversiteli erkek öğrenciler bu çalışmanın örneklem grubunu oluşturmaktadır.

Tablo-1: Araştırma Grubu:

Araştırma grubu	sayı	cinsiyeti	Spora yönelik değişken aktiviteler
Kazakistanlı spor aktivitelerine katılan öğrenciler	20	erkek	Futbol,basketbol,voleybol,koşu
Türkiyeli spor aktivitelerine katılan öğrenciler	20	erkek	Futbol,basketbol,voleybol,koşu

Bu çalışmada amaçlar doğrultusunda Türkiye ve Kazakistanlı üniversite öğrencilerinin spora katılıp katılmadıkları araştırmacı tarafından deneklerle yüz yüze görüşerek ve gözlem metoduyla elde edilmiştir.

Tablo-2: Türkiye ve Kazakistanlı sporcu öğrencilerin başarı ihtiyaçları:

Gurup	N	$\bar{x}$	S	t
Kazakistanlım Spr. Öğr.	20	43,16	25,26	0,382
Türk spr. Öğr.	20	39,89	28,71	

$p=0.70$, $p>\alpha$

Tablo-2 de görüldüğü gibi sportif etkinliklerde bulunan Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin başarı ihtiyaçları bakımından anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0,05$). Deneklerin almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) puanları incelendiğinde, Kazakistanlı öğrencilerin 43,16, Türkiyeli öğrencilerin 39,89 olduğu görülmektedir. Standart sapmaları incelendiğinde Kazakistanlı öğrencilerin 25,26, Türkiyeli öğrencilerin 28,71 olduğu görülmektedir. Her iki grubun başarı ihtiyacına yönelik puan ortalamaları arasındaki yapılan t = test sonucu 0,382dir. Bu değer 0,05 değerinde anlamlı değildir. Bu durumda denekler arasında ki puanlarda anlamlı bir fark yoktur. Bu bulgu Vallaca ve Stuff (1973) araştırmaları ile benzerlik göstermektedir.

Tablo-3: Türkiye ve Kazakistanlı sporcu öğrencilerin uyarlık ihtiyaçları:

Gurup	N	$\bar{x}$	S	t
Kazakistanlı spr. Öğr.	20	50,86	22,96	-0,926
Türk spr. Öğr.	20	58,79	30,81	

$p=0.36$, $p>\alpha$

Tablo 3'de görüldüğü üzere sportif etkinliklerde bulunan Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin uyarlık ihtiyaçları bakımından anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p > 0,05$). Deneklerin almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) puanları incelendiğinde, Kazakistanlı öğrencilerin 50,86, Türkiyeli öğrencilerin ise 58,79 olduğu görülmektedir. Standart sapmaları incelendiğinde Kazakistanlı öğrencilerin 22,96, Türkiyeli öğrencilerin 30,81 olduğu görülmektedir. Grupların uyarlık bakımından puan ortalamaları için yapılan t testi t testi sonucu $t=0,926$ 'dır. Bu değer 0,05 değerinde anlamlı değildir. Bu duruma göre Kazakistanlı ve Türkiyeli grupların uyarlık ihtiyacı puan arasında anlamlı bir fark yoktur. Bu sonucu Gündüz vd. (1991:229,238) görüşleri desteklerken Gabay (1996),

Smith Hoffman (1986:390,397.), Synder vd. (1976:804,809.) yaptığı çalışmalarla uyumluluklar göstermektedir

Tablo- 4' Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin düzen ihtiyaçları

Gurup	N	$\bar{x}$	S	t
Kazakistanlı Spr. Öğr.	20	40,11	33,08	-0,894
Türk Spr. Öğr.	20	48,54	26,14	

$p=0.37$, $p>\alpha$

Tablo 4'de görüldüğü üzere sportif etkinliklerde bulunan Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin düzen ihtiyaçları bakımından anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0,05$). Deneklerin almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) puanları incelendiğinde, Kazakistanlı öğrencilerin 40,11, Türkiyeli öğrencilerin 48,54 olduğu görülmektedir. Denek gruplarının standart sapma puanları incelendiğinde Kazakistanlı öğrencilerin 33,08, Türkiyeli öğrencilerin 26,14 olduğu görülmektedir. Her iki grubun düzen ihtiyacına yönelik puan ortalamaları farkı için yapılan t testi sonucu 0,894'dür. Bu değer 0,05 değerinden anlamlı değildir. Bu durumda denekler arasındaki puanlarda manidar bir farklılık yoktur. Bu sonuç Bilge ve Bayar'ın araştırmaları ile benzerlik göstermektedir (Bilge 1992:10-17; Bayar 1993:14-15).

Tablo-5: Türkiye ve Kazakistanlı öğrenciler gösteriş ihtiyaçları

Gurup	N	$\bar{x}$	S	t
Kazakistanlı Spr. Öğr.	20	50,11	25,26	1,541
Türk Spr.öğr.	20	37,14	27,88	

$p=0.15$, $p>\alpha$

Tablo 5'de görüldüğü gibi sportif etkinliklerde bulunan Türk ve Kazakistanlı öğrencilerin gösteriş ihtiyaçları bakımından anlamlı bir fark bulunamamıştır. ($p>0,05$). Deneklerin almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) puanları incelendiğinde, Kazakistanlı öğrencilerin 50,11, Türkiyeli öğrencilerin 37,14 olduğu görülmektedir. Denek gruplarının standart sapma puanları incelendiğinde Kazakistanlı öğrencileri 25,26, Türkiyeli öğrencilerin 27,88 olduğu görülmektedir. Her iki grubun gösteriş ihtiyacına yönelik puan ortalamaları farkı için yapılan t testi sonucu 1.541 dir. Bu değer 0,05 değerinden anlamlı değildir. Bu durumda denekler arasındaki puanlarda manidar bir farklılık yoktur. Bu sonuç Petrov'un araştırmaları ile benzerlik göstermektedir (Petrov 1986:89-90).

Tablo- 6: Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin özerklik ihtiyacı

Gurup	N	$\bar{x}$	S	t
Kazakistanlı Spr.öğr.	20	46,69	27,00	0,817
Türk Spr. Öğr.	20	39,49	28,68	

$p=0.41$, $p>\alpha$

Tablo 6’da görüldüğü gibi sportif etkinliklerde bulunan Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin özerklik ihtiyaçları bakımından anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Deneklerin almış oldukları puanları aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) puanları incelendiğinde, Kazakistanlı öğrencilerin 46,69, Türkiyeli öğrencilerin 39,49 olduğu görülmektedir. Denek gruplarının standart sapma puanları incelendiğinde Kazakistanlı öğrencilerin 27,00, Türkiyeli öğrencilerin 28,68 olduğu görülmektedir. Her iki grubun özerklik ihtiyaçlarına yönelik puan ortalamaları farkı için yapılan t testi sonucu 0,817’dir. Bu değer 0,05 değerinden anlamlı değildir. Bu durumda denekler arasındaki puanlarda manidar bir farklılık yoktur. Bu sonuç Petrov’un araştırmaları ile paralellik göstermektedir (Petrov 1986:76).

Tablo- 7: Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin yakınlık ihtiyacı

Gurup	N	$\bar{x}$	S	t
Kazakistanlı Spr. Öğr.	20	53,66	27,53	0,402
Türk Spr. Öğr.	20	50,04	29,28	

$p=0.69$, $p>\alpha$

Tablo 7’de görüldüğü gibi sportif etkinliklerde bulunan Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin yakınlık ihtiyacı bakımından anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Deneklerin almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) puanları incelendiğinde, Kazakistanlı öğrencilerin 53,66, Türkiyeli öğrencilerin 50,04 olduğu görülmektedir. Denek gruplarının standart sapma puanları incelendiğinde Kazakistanlı öğrencilerin 27,53, Türkiyeli öğrencilerin ise 29,28 olduğu görülmektedir. Her iki grubun yakınlık ihtiyaçlarına yönelik puan ortalamaları farkı için yapılan t testi sonucu 0,402’dir. Bu değer 0,05 değerinden anlamlı değildir. Bu durumda denekler arasındaki puanlarda manidar bir farklılık yoktur. Bu sonucu Şenerler’in (1993) yapmış olduğu çalışma desteklemektedir.

Tablo-8: Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin Duyguları anlama ihtiyaçları

Gurup	N	$\bar{x}$	S	t
Kazakistanlı Spr. Öğr.	20	44,66	25,41	0,183
Türk Spr. Öğr.	20	43,29	21,68	

$p=0.85$, $p>\alpha$

Tablo 8’de görüldüğü gibi sportif etkinliklere katılan Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin duyguları anlama ihtiyaçları bakımından anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0,05$). Deneklerin almış oldukları puanları aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) puanları incelendiğinde, Kazakistanlı öğrencilerin 44,66, Türkiyeli öğrencilerin 43,29 olduğu görülmektedir. Denek gruplarının standart sapma puanları incelendiğinde Kazakistanlı öğrencilerin 25,41, Türkiyeli öğrencilerin 21,68 olduğu görülmektedir. Her iki grubun duyguları anlama ihtiyaçlarına yönelik puan ortalamaları farkı için t testi sonucu 0,183’dür. Bu değer 0,05 değerinden anlamlı değildir. Bu durumda denekler arasındaki puanlarda manidar bir farklılık yoktur Synder vd. yaptıkları çalışmalarda fiziksel yeterliliğin benlik kavramının olumlu etkilediklerini bulmuşlar iki sporcu grup arasındaki duyguları anlama bakımından fark bulamadıklarını rapor etmişlerdir (Synder vd.1976:805).

Tablo- 9: Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin ilgi gösterme ihtiyaçları

Gurup	N	$\bar{x}$	S	t
Kazakistanlı Spr. Öğr.	20	72,16	19,81	0,196
Türk spr. Öğr.	20	70,89	21,04	

$p=0.84$, $p>\alpha$

Tablo 9’da görüldüğü gibi sportif etkinliklerde bulunan Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin ilgi gösterme ihtiyaçları bakımından anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0,05$). Deneklerin almış oldukları puanları aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) puanları incelendiğinde, Kazakistanlı öğrencilerin 72,16, Türkiyeli öğrencilerin 70,89 olduğu görülmektedir. Denek gruplarının standart sapma puanları incelendiğinde Kazakistanlı öğrencilerin 19,81, Türkiyeli öğrencilerin 21,04 olduğu görülmektedir. Her iki grubun ilgi gösterme ihtiyaçlarına yönelik puan ortalamaları farkı için t testi sonucu 0,196’dır. Bu değer 0,05 değerinden anlamlı değildir. Bu durumda denekler arasındaki puanlarda manidar bir farklılık yoktur. Wendt vd. 1974 yılında takım ve bireysel spor yapanlara Bursel tercih envanteri uygulamış denekler arasında manidar bir fark bulunamamıştır. (Wendt 1974:860) Bu sonuç eldeki bulgularla benzerlik göstermektedir.

Tablo-10: Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin başatlık ihtiyaçları.

Gurup	N	$\bar{x}$	S	t
Kazakistanlı Spr. Öğr.	20	46,21	25,42	0,126
Türk spr. Öğr.	20	45,14	27,96	

$p=0.55$, $p>\alpha$

Tablo 10'da görüldüğü gibi sportif etkinliklerde bulunan Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin başatlık ihtiyaçları bakımından anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0,05$). Deneklerin almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) puanları incelendiğinde, Kazakistanlı öğrencilerin 46,21, Türkiyeli öğrencilerin 45,14 olduğu görülmektedir. Denek gruplarının standart sapma puanları incelendiğinde Kazakistanlı öğrencilerin 25,42, Türkiyeli öğrencilerin 27,96 olduğu görülmektedir. Her iki grubun başatlık ihtiyaçlarına yönelik puan ortalamaları farkı için t testi sonucu 1,126'dır. Bu değer 0,05 değerinden anlamlı değildir. Bu durumda denekler arasındaki puanlarda manidar bir fark yoktur. Bu bulguyu, Fletcher ve Dovel'in iddiaları sporculardan inatçı hareketleri saldırgan atlet tipler kuvvetli liderlik özelliklerine sahiptir savları ile benzerlik göstermektedir (Fletcher vd. 1971:34-41).

Tablo-11 Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin kendini suçlama ihtiyaçları:

Gurup	N	$\bar{x}$	S	t
Kazakistanlı spr. Öğr.	20	46,21	26,68	-1,601
Türk Spr. Öğr.	20	60,54	29,84	

$p=0.21$, $p>\alpha$

Tablo-11 de görüldüğü gibi sportif etkinliklerde bulunan Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin kendini suçlama ihtiyaçları bakımından anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0,05$). Deneklerin almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) puanları incelendiğinde, Kazakistanlı öğrencilerin 46,21, Türkiyeli öğrencilerin 60,54 olduğu görülmektedir. Denek gruplarının standart sapma puanları incelendiğinde Kazakistanlı öğrencilerin 26,68, Türkiyeli öğrencilerin 29,84 olduğu görülmektedir. Her iki grubun kendini suçlama ihtiyaçlarına yönelik puan ortalamaları farkı için t testi sonucu 1,601'tir. Bu değer 0,05 değerinden anlamlı değildir. Bu durumda denekler arasındaki puanlarda manidar bir fark yoktur. Bu bulgu Petrov'un ve Kuru'nun yaptığı çalışmalarla paralellik göstermektedir. (Petrov1986:45) (Kuru 1995:72)

Tablo-12: Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin şefkat gösterme ihtiyaçları:

Gurup	N	$\bar{x}$	S	t
Kazakistanlı Spr. Öğr.	20	57,21	28,85	-0,737
Türk Spr. Öğr.	20	63,29	22,92	

$p=0.46$, $p>\alpha$

Tablo-12’de görüldüğü gibi sportif etkinliklerde bulunan Türkiye ve Kazakistanlı öğrenciler arasında şefkat gösterme ihtiyaçları bakımından anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0,05$). Deneklerin almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) puanları incelendiğinde Kazakistanlı öğrencilerin 57,21, Türkiyeli öğrencilerin 63,29 olduğu görülmektedir. Denek grupların standart sapma puanları incelendiğinde Kazakistanlı öğrencilerin 28,85, Türkiyeli öğrencilerin 22,92 olduğu görülmektedir. Her iki grubun şefkat gösterme ihtiyaçlarına yönelik puan ortalamaları farkı için t testi sonucu 0,737’dir. Bu değer 0,05 değerinden anlamlı değildir. Bu durumda denekler arasındaki puanlarda manidar bir fark yoktur. Wendt ve Patterson (1974) yaptığı çalışmalarla takım sporu ve bireysel spor yapan bayanlara uyguladığı Edward kişisel tercih envanteri ile kişilik farkını ölçmüş, denek grupları arasında şefkat gösterme ihtiyaçları bakımından fark bulamadığını rapor etmiştir. Eldeki bulgular ile Wendt ve Paterson’un yaptığı çalışmalar benzerlik göstermektedir ”Wendt ve Peterson 1974” (Ellison vd. 1975’den:254).

Tablo-13: Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin değişiklik ihtiyacı:

Gurup	N	$\bar{x}$	S	t
Kazakistanlı Spr. Öğr	20	42,90	24,33	-2,243*
Türk Spr. Öğr.	20	61,65	28,38	

$p=0.03$, $p<\alpha$

Tablo-13’de görüldüğü gibi sportif etkinliklerde bulunan Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin değişiklik ihtiyaçları bakımından anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Deneklerin almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) puanları incelendiğinde, Kazakistanlı öğrencilerin 42,90, Türkiyeli öğrencilerin 61,65 olduğu görülmektedir. Denek grupların standart sapma puanları incelendiğinde Kazakistanlı öğrencilerin 24,33, Türkiyeli öğrencilerin 28,38 olduğu görülmektedir. Her iki grubun değişiklik ihtiyaçlarına yönelik puan ortalamaları farkı için t testi sonucu 2,243’tür. Bu değer anlamlı bulunmuştur. Bu durumda denekler arasındaki puanlarda manidar bir fark vardır. Bu sonuç ile (Kuru

1995:73; Balaz 1975:270; Geron vd 1986:120-135; Ellison vd. 1975:250-255) çalışmaları paralellik göstermektedir.

Tablo-14: Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin sebat ihtiyaçları:

Gurup	N	$\bar{x}$	S	t
Kazakistanlı Spr. Öğr.	20	58,56	33,64	1,079
Türk Spr. Öğr.	20	48,74	22,86	

$p=0.28$, $p>\alpha$

Tablo-14'te görüldüğü gibi sportif etkinliklerde bulunan Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin sebat ihtiyaçları bakımından anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Deneklerin almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) puanları incelendiğinde, Kazakistanlı öğrencilerin 58,56, Türkiyeli öğrencilerin 48,74 olduğu görülmektedir. Denek grupların standart sapma puanları incelendiğinde, Kazakistanlı öğrencilerin 33,64, Türkiyeli öğrencilerin 22,86 olduğu görülmektedir. Her iki grubun sebat ihtiyaçlarına yönelik puan ortalamaları farkı için t testi sonucu 1,079'dur. Bu değer 0,05 değerinden anlamlı değildir. Bu durumda denekler arasında manidar bir fark bulunmamıştır. Bu bulgular ile Wendt ve Patterson'un çalışmalarının sonuçları benzerlik göstermektedir. (Wendt ve Paterson 1974:861-862)

Tablo-15: Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin karşı cinsle ilgi ihtiyaçları:

Gurup	N	$\bar{x}$	S	t
Kazakistanlı Spr. Öğr.	20	40,56	24,82	-0,240
Türk Spr. Öğr.	20	42,44	24,69	

$p=0.81$, $p>\alpha$

Tablo-15 'de görüldüğü gibi sportif etkinliklerde bulunan Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin karşı cinsle ilgili ihtiyaçları bakımından anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Deneklerin almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) puanları incelendiğinde, Kazakistanlı öğrencilerin 40,56, Türkiyeli öğrencilerin 42,44 olduğu görülmektedir. Denek grupların standart sapma puanları incelendiğinde Kazakistanlı öğrencilerin 24,82, Türkiyeli öğrencilerin 24,69 olduğu görülmektedir. Her iki grubun karşı cinsle ilgi ihtiyaçlarına yönelik puan ortalamaları farkı için t testi sonucu 0,240 dır. Bu değer 0,05 değerinden anlamlı değildir. Bu durumda denekler arasında manidar bir fark yoktur. Bu çalışmanın sonuç-

ları ile Wendt ve Patterson'un yaptığı çalışmalar benzerlik göstermektedir (Wendt ve Paterson 1974:33-35).

Tablo-16: Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin saldırganlık ihtiyaçları:

Gurup	N	$\bar{x}$	S	t
Kazakistanlı Spr. Öğr	20	70,41	25,35	0,554
Türk Spr. Öğr.	20	66,34	20,86	

$p=0.58$, $p>\alpha$

Tablo-16 'da görüldüğü gibi sportif etkinliklerde bulunan Türkiye ve Kazakistanlı öğrencilerin saldırganlık ihtiyaçları bakımından anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p>0,05$). Deneklerin almış oldukları puanların aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) puanları incelendiğinde, Kazakistanlı öğrencilerin 70,41, Türkiyeli öğrencilerin 66,34 olduğu görülmektedir. Denek gruplarının standart sapma puanları incelendiğinde Kazakistanlı öğrencilerin 25,35, Türkiyeli öğrencilerin 20,86 olduğu görülmektedir. Her iki grubun karşı cinse ilgi ihtiyaçlarına yönelik puan ortalamaları farkı için t testi sonucu 0,554 'dür. Bu değer 0,05 değerinden anlamlı değildir. Bu durumda denekler arasında manidar bir fark yoktur. Bu çalışmanın sonucu, Kuru ve Wendt vd.'in yaptıkları araştırmaların sonucu ile benzerlik göstermektedir (Wendt vd. 1974:33-35; Kuru 1995:73).

Sonuç

Edwards Kişisel Tercih Envanteri Murray tarafından betimlenen psikolojik ihtiyaçların bir kimsede bulunuş derecesini saptamaktadır. Ölçekte yer alan 15 ihtiyaç şöyle açıklanmaktadır.

1- Başarma-Başarı(Achievement): Bir şeyin en iyisini yapma, başarılı olma, yetenek ve çaba gerektiren işlerin üstesinden gelme, otorite olarak tanıma, büyük önemi olan bir işi başarma, çok zor bir işi çok iyi bir şekilde yapma, zor problem ve bilmeceleleri çözme, bir şeyi başkalarından daha iyi yapabilme olarak açıklanmaktadır.

Tablo-1'den elde edilen verilerden anlaşılacağı üzere Kazakistanlı öğrenciler ile Türkiyeli öğrenciler arasında başarma ihtiyaçları bakımından fark olmaması Kuru'nun yapmış olduğu çalışma Coşkuntürk ve Balanz'ın çalışmalarını ile benzerlik göstermektedir (Balanz 1976:45-49; Coşkuntürk 1988:26; Kuru 1995:71).

Cratty'ye göre motor becerilerin kazandırılması benlik gelişimini, fiziksel yeterlilik de benlik kavramını olumlu yönde etkilemektedir (Cratty1974:45; Gündüz vd.1991:229-238).

Bu bakımdan Kazakistanlı ve Türk öğrencilerin sporu bir alışkanlık haline getirmeleri için orta okul ve lise yıllarında spor yapmaları gerekmektedir. Bu durumda her iki denek grubunun yeteri kadar motor becerilerinin geliştiği, böylece kuvvetlerini fiziksel olarak yeterli hissetmeleri, denek gruplarında olumlu kişilik yapısının oluştuğu anlaşılmaktadır. Spor alışkanlık haline getirmiş denek gruplarındaki fiziksel yeterlilikten dolayı oluşan olumlu benlik yapısının içinde başarıma arzusu rol oynar. Başarıma ihtiyaçlarında manidar bir farkın olmayışı her iki grubun da sporcu olmasından kaynaklanmaktadır. Her iki grubun ortak kültür değerlerinden gelmesi, her iki grubun sporcu olması ve üniversite mezunu olma beklentileri, yurt ortamında aynı şartları paylaşmaları denek guruplarında başarı boyutunda manidar bir fark bulunmamasının nedeni olarak söylenebilir.

2- Riayet Etme,Uyarlık (Deference): Diğerlerinden fikir alma, başkalarının ne düşündüğünü öğrenme, yönergeleri takip edip bekleneni yapma, başkalarını övme, başkaları iyi bir iş yaptığında bunu onlara söyleme, diğerlerinin önderliğini kabul etme, büyük adamların hayatlarıyla ilgili kitaplar okuma, geleneklere uyma ve geleneklere uymayan şeylerden kaçınma, karar vermeyi başkalarına bırakma gibi nitelikleri kapsar.

Kazakistanlı ve Türkiyeli öğrenciler arasında uyarlık bakımından bir fark olmadığı bulunmuştur. Bu bulgumuzu Kuru ve Wendt yapmış oldukları araştırmalarla desteklemektedir (Wendt vd. 1974:862; Kuru 1995:71).

Sporcular bir sportif faaliyete katılımdan dolayı tatmin duyarlar (.Subhan vd.1987:223-229; Balogun1987:343-344) Bireydeki kişilik kapsamı onun ilgilerini, tutumlarını, yeteneklerini, konuşma tarzını, dış görünüşünü, çevresine uyum biçimini içermektedir (Baymur; 1994:97).

Her iki denek grubu da aynı yurt ortamı aynı üniversite ortamını paylaşmaktadır. Hafta içinde ve hafta sonları düzenli olarak spor yapmaktadırlar. Deneklerin düzenli okula gitme ve düzenli olarak yurt ortamının kurallarına uyması gerekmektedir. Bu durum sorumluluk duygusunu getirip kendi kendini disipline etmiş insanların uyumlu hareket etmesini sağlar .Yurt ve spor ortamının üniversite gibi aynı zamanda bir eğitim ortamı olduğunu söyleyebiliriz. Bu süreç içinde diğer öğrenciler ile uyum içinde hareket etmeleri, eğitim ortamında da başarılı olmalarını temin edecektir. Uyumsuz davranış sergileyenlerin ise okulunu başarı ile bitirmesi zordur. Çünkü, sosyal ortamlarda başarıma uyumlu olmayı gerektirmektedir.

3- Düzen (Order): İşini temiz, düzenli ve organize edilmiş olarak yapma, güç bir işe başlamadan önce plan yapma, organize edilmiş ve düzenli, tertipli şeylere sahip olma, bir seyahate çıkmadan önce ayrıntılı plan yapma, bir işi ayrıntılarıyla organize etme, mektup ve evrakları belli bir sisteme göre saklama, yemekleri düzenli ve kararlaştırılan saatlerde yeme, her şeyi ayarlanmış ve düzenlenmiş bir yaşamı, bir değişme olmadan sürdürmek isteme gibi nitelikleri kapsar.

Kazakistanlı ve Türkiyeli öğrenciler arasında düzen ihtiyacı bakımından bir fark olmadığı bulunmuştur. Tablo-3'te elde edilen verilerden anlaşıldığı gibi Kazakistanlı ve Türkiyeli öğrencilerin düzen ihtiyaçları bakımından fark olmaması Wendt'in yaptığı çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Wendt vd.1974:861-862).

Kazakistanlı ve Türkiyeli öğrenciler, belli kurallar içinde eğitim-öğretim süreçlerini yaşamakta, ailelerinden uzak kendi temel ihtiyaçlarını kendileri karşılamaktadırlar.

Düzenli olarak spor alışkanlıklarını sürdürmeleri, yurtlarda barınmaları gereği belli bir düzen ortamını yaşamaları gene üniversite ortamında başarılı olmaları için düzenli olarak ders takibi ve okula devam gerektirmektedir. Her iki denek arasındaki düzen ihtiyacının farklı çıkmaması benzer ortamların yaşandığı sonuçlardan kaynaklanmaktadır.

4- Teşhir – Gösteriş (Exhibition): Esprili ve zekice şeyler söyleme, eğlenceli şakalar ve hikayeler anlatma, diğerlerinin dikkatini çekme ve görünüşü hakkında fikir söylemelerini isteme, başkalarının üzerinde nasıl bir etki yapacağını görmek için bir şeyler söyleme, bireysel başarıları üzerinde konuşma ilgi merkezi olma, başkalarının anlamını bilmediği kelimeleri kullanma, başkalarının cevaplayamayacağı soruları sorma gibi nitelikleri kapsar.

Araştırmada Türkiyeli ve Kazakistanlı spora katılımında bulunan öğrenciler arasında gösteriş ihtiyaçları bakımından, fark olmadığı bulunmuştur. Bu bulgu Kuru ve Wendt'in yaptığı çalışma sonuçları ile uygunluk göstermektedir. (Wendt vd. 1974:861; Kuru 1995:73) Yapılan araştırmalarda çocukların kendilerini betimlemede sosyal roller, kişiler arası ilişkiler, üyelikler gibi sosyal özellikleri belirttikleri de görülmektedir (Damon vd.1988:125).

Gösteriş, kişiler arası rollerin tanımlanmasını gerektirmektedir. Zekice şeyler söyleme, dikkat çekme, anlatma, ilgi merkezi olma spor ortamında yaşanan ilişki türlerindedir. Spora katılımı sağlayan denek guruplarında gösteriş ihtiyaçları bakımından farkın olmayışı spora katılım ve benzer üniversite ile yurt ortamındaki yaşadığı şartların aynı düzeyde olabileceğini söyleyebiliriz.

5- Özerklik–Bağımsızlık (Autonomy): İsteddiği zaman gidip istediği zaman gelme, bir şeyle ilgili şeyleri söyleme, karar verirken başkalarından bağımsız olma, istediğini yapmada kendini özgür hissetme, geleneklere uymayan şeyler yapma, diğerlerinin neler düşüneceğini dikkate almadan davranma, otorite durumunda olanları eleştirme, sorumluluk ve yükümlülükten kaçmak gibi nitelikleri kapsar.

Eldeki verilere göre Kazakistanlı ve Türkiyeli öğrencilerin özerklik boyutunda fark olmaması Kuru ve Wendt vd.'in yaptıkları çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir (Wendt vd. 1974; Kuru 1995:71).

İnsanlar arasındaki karakter farklılıklarından dolayı bazı kişiler diğerlerinden daha rekabetçi olurlar. Ancak yarışma ve rekabet kalıtsal eğitimler değil içinde yaşanan toplumun tipine göre öğrenilmiş davranışlardır (Onur 1985:95;Onur1993:26). Her iki denek grubu eğitim ortamında yaşamış olduğu öğrenilmiş davranışlarda özerkliği dominant anlayışla öne çıkarmaktadır. Her iki denek grubunun özerklik ihtiyacı bakımından farklı olmayışını aynı eğitim ortamını paylaşmalarından olabileceğini söyleyebiliriz.

6- Duyguları Anlama–Bşkalarını Anlama (Intreception): Bşkalarının hareket ve duygularını inceleme, bşkalarını gözleme, bşkalarının problemleri karşısındaki duygularını anlamaya çalışma, kendini bşkalarının yerine koyma, bşkalarının ne yaptıklarının değil de neden öyle yaptıklarını anlamaya çalışma, bşkalarının davranışlarını analiz etmeye çalışma, bşkalarının nasıl davranacağını bilmek isteme gibi nitelikleri kapsar.

Araştırmada Kazakistanlı öğrenciler ve Türkiyeli öğrenciler arasında duyguları anlama bakımından bir fark olmadığı bulunmuştur. Eldeki verilerden anlaşılacağı üzere denekler arasındaki farkın olmayışı bulguları Wendt ve Kuru'nun çalışmalarından çıkan bulgular ile benzerlik göstermektedir (Wendt vd.1974:862; Kuru 1995:65,92,104).

Erickson genç yetişkinlik dönemini bir yakınlaşma yada yakın ilişkiler kurma dönemi olarak almaktadır (Kılıççı1989:68,69).

Karşı cinsle kurulan ilişkilerde paylaşılan sevgi cinselliği de içine almakta ve cinsel gelişim bu dönemde önemli aşamalardan geçmektedir. Denek grubu, uygun bir sosyal süreç yaşamaktadır. Bu durumda gençliğin hemcinsleri ve karşı cinsle yakınlaşabilmek için duygusal noktada yoğunlaşıp kendilerini ifade etmeye ve karşılarındakileri yorumlamaya ilgili olduklarını belirtebiliriz.

7- Yakınlık (Affilication): Arkadaşlarına ve dostlarına karşı vefalı olma, arkadaşları için bir şeyler yapma, yeni arkadaşlıklar kurma, mümkün olduğu kadar çok arkadaş edinme, her şeyini dostlarıyla paylaşma, bazı

şeyleri yalnız yapma yerine arkadaşlarıyla yapma, arkadaşlarına mektup yazma kuvvetli dostluklar kurma gibi nitelikleri kapsar.

Eldeki verilerden anlaşılacağı gibi Kazakistanlı ve Türkiyeli spora katılımcı öğrencilerin yakınlık boyutunda fark olmaması Wendt ve Kuru'nun yaptıkları çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Wendt vd.1974; Kuru 1995:65,92,104). Burada sporcularda anlamlı bir fark olmadığı rapor edilmiştir.

Üniversite gençliğinin arkadaş ve alışkanlıklarına karşı ilgili ve vefalı olma, arkadaş gruplarına iletişimi gerektirecek ortamlarına katılarak karşılıklı dialog kurma eğiliminde olduklarını söyleyebiliriz.

8- Yardım İsteme – İlgi Görmek İstemek (Succorance): Güç durumunda kaldığında başkalarından yardım bekleme, başkalarından cesaret vermelelerini bekleme, başkalarından anlayış bekleme, başkalarının sevgi ve yakınlığını isteme, başkalarının kendini neşelendirmelerini isteme, üzgün olduğu zamanlar başkalarından yardım görmek isteme, hastalandığında başkalarının da üzülmelerini telaşlanmasını isteme gibi nitelikleri kapsar.

Elde edilen verilerden anlaşılacağı gibi Kazakistanlı ve Türkiyeli öğrenci denekleri arasında ilgi gösterme boyutunda fark olmaması Morgan'ın, Wendt vd.'in ve Kuru'nun yaptığı çalışmalar da benzerlik göstermektedir (Wendt vd.1974; Morgan 1980:56,59,180;Kuru 1995:65,92,104).

Denek grubunun anne-baba, öğretmen ve çevreden ilgi görme beklentisinde olduğunu söyleyebiliriz.

9- Başatlık – Baskın Olma (Dominance): Kendi düşüncelerini savunma, içinde bulunduğu grupta lider olma, başkaları tarafından lider olarak kabul edilme, bir komitenin başkanlığına seçilme, grup adına kararlar verme, başkalarının davranışlarını denetleme ve yönetme, başkalarına işlerini nasıl yapacaklarını söyleme gibi nitelikleri kapsar.

Elde edilen verilerden anlaşılacağı üzere Kazakistanlı ve Türkiyeli öğrenci denek grupları arasında başatlık ihtiyacı bakımından fark olmaması Morgan'ın ve Wendt vd.'in yaptığı çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Wendt vd. 1974; Morgan 1980:56,59,180).

Denek gruplarının farklı ülkelerin kültür iklimlerinde yetişmelerine rağmen spor alışkanlıkları üniversite yaşantılarında komite başkanı olma, ikna etme, davranışları kazanmalarını olumlu bir kişilik özelliği kabul edersek bireylerdeki fiziksel yeterlilik benlik kavramını olumlu etkilemektedir (Gündüz vd.1991:28-35).

Bu özellikler spora katılımlarının ve yoğun bir sosyal ortam yaşamalarının sonucudur. Toplumun tekamülü bakımından sosyal gruplar lider özellikli bireyleri öne çıkardıklarını söyleyebiliriz.

10- Küçülme, Kendini Suçlama (Abasement) : Bir şeyi yanlış yaptığında suçluluk hissetme, işler yolunda gitmediğinde kabahati kendinde arama , yanlış yaptığı şeylerden dolayı cezalandırılmayı isteme, bireysel olarak acı çekmenin kişiye yarar getireceğini inanma, yoluna çıkan bireyle kavgaya etmekten kaçınıp teslim olmayı yeğleme, hatalarını itiraf etme ihtiyacını hissetme, beceri göstermediğinde hemen çökme, kendinden üstün birinin olduğu yerde kendini korkak hissetme, pek çok yönlerden kendini aşağı bulma gibi nitelikleri kapsar.

Denekler arasında manidar bir fark yoktur. Elde edilen verilerden anlaşılacağı gibi Kazakistanlı ve Türkiyeli spora katılımcı öğrenci grupları arasında kendini suçlama bakımından fark olmaması Kuru'nun yaptığı çalışmaların sonuçları ile benzerlik göstermektedir (Kuru 1995:65,104).

Carotty 'e göre çocuklar hareket halinde vücudunu iyi kontrol edemiyorsa bireyde yetersiz bir benlik olduğunu ileri sürmüştür. Kazakistan ve Türkiyeli spora katılımcı üniversite öğrencilerinin vücutlarını iyi kontrol edebildiklerini söyleyebiliriz. Bu durumda deneklerde kendini suçlama puanlarında manidarlık anlayışının olumlu bir düzeyde olduğu gözlemlenmektedir. Morgan (1980) yaptığı çalışmada üniversite genelinde yeterli benlik kavramının oluştuğunu, bunların kendini kabul ve öz saygısının yüksek kişiler olduğunu söylemektedir. Denek grubundaki puan ortalamasının olumlu düzeyde kendi duygularına sahip olduklarını söyleyebiliriz.

11- Şefkat Gösterme, Koruma (Nurturance): Arkadaşları sıkıntıda olduğunda onlara yardım etme, başkalarına şefkat ve sempatiyle yaklaşma, başkalarını affetme, başkaları için ufak tefek iyilikler yapma, başkalarına karşı cömert olma, hasta yada üzgün olanlara sempatiyle yaklaşma, başkalarına büyük yakınlık gösterme, başkalarının mahrem sorunlarını anlatmalarını isteme gibi nitelikler taşır.

Eldeki verilerden anlaşılacağı gibi Kazakistanlı ve Türkiyeli gençleri arasında şefkat gösterme bakımından fark yoktur. Şefkat gösterme bakımından fark olmaması Kuru'nun yaptığı çalışma sonucu ile benzerlik göstermektedir (Kuru 1974:65-104).

Toplumsal yaşantıda şefkat gösterme toplumun ahenk ve uyumu için önemli bir unsurdur. (Morgan 1980: 190) Dünyada en eski toplumlardan biri de Türk toplumdur. Kazak Türkleri ve Türkiye Türklerinin örf, adet, gelenek ve görenekleri ile beraber binlerce yıldır yaşaması, bu de-

ğerlerin insana olan saygı ve sevgiyi esas alındığından, her iki Türk toplumunda gelenek olarak şefkat gösterme duygularının varlığı spor ortamının oluşturduğu dostluk kardeşlik duyguları sonunda şefkat gösterme duygularını olumlu olarak etkilendiğini söyleyebiliriz. Üniversite gençliğinin arkadaşlarına ve dostlarına ilgili olduklarını problemlerini kendi aralarında çözdüklerini söyleyebiliriz.

12- Değişiklik, Yenilik (Chance): Yeni ve değişik şeyler yapma, seyahat etme, yeni insanlarla tanışma, yeni şeyler deneme ve günlük rutini değiştirme, yeni şeyler denemeye ve yaşamaya çalışma, yeni yerlerde yeni şeyler yeme, yeni ve değişik işler deneme, memleket görme ve yeni yerlerde yaşama, yeni moda ve heveslere katılma gibi nitelikleri kapsar.

Eldeki verilerden anlaşıldığı gibi Kazakistanlı ve Türk gençleri arasında değişiklik ihtiyaçları bakımından manidar bir fark vardır. ($P < 0,03$) Kazakistanlı öğrencilerde (x)42,9 standart sapma 24,33 olduğu, Türkiyeli gençlerde ise (x) 61,65 standart sapma 28,38 olduğu görülmektedir. Bu durumda denek gruplarının spor ortamını yeterince yaşamadıklarını söyleyebiliriz. Bireyde öz saygı kısa sürede önemsenecek düzeyde değişmez. Kurulan ilişkiler ve çevre faktörü etkileşimini oluşturmak için en iyi etkenin spor olduğu belirtilmektedir (Guilford 1959:81).

Farklı temel eğitimleri almış denek gruplarından Kazakistanlı spora katılımcı erkek öğrencilerin yeni moda ve heveslere katılma, yeni insanlarla tanışma, seyahat etme, yeni şeyler deneme ve yaşama, günlük rutinin dışına çıkma hususunda Türkiyeli spora katılımcı öğrencilere göre daha düşük puana sahip oldukları gözlenmektedir.

Bireyde oluşan kişilik yapısı, yaşamış olduğu toplumda diğer kişilerle ve organize gruplar içindeki etkileşim ile olmaktadır (Salakon 1990:865-866). Türkiyeli spora katılımcı öğrencilerin değişim puanının yüksek olması değişime yönelik ilgilerinden ve öğrenilmiş yaşantılarından olduğunu söyleyebiliriz.

13- Sebat, Dayanıklılık (Endurance): Bir işi bitirinceye kadar üzerinde çalışma üzerine aldığı herhangi bir işi tamamlama, bir iş üzerinde yoğun olarak çalışma bir problem yada bilmece çözülene kadar üzerinde çalışma, bir başka işe geçmeden önce elindekini bitirme, işi bitirmek için geç saatlere kadar çalışma rahatsız edilmeksizin çok uzun saatler çalışabilme, hiçbir ilerleme olmayacakmış gibi görünen bir iş üzerinde direnme, çalışırken engellenmekten kaçınma gibi nitelikleri kapsamaktadır.

Eldeki verilerden anlaşıldığı gibi Kazakistanlı ve Türkiyeli gençleri arasında dayanıklılık ihtiyaçları bakımından fark yoktur. Dayanıklılık ihtiyaçları bakımından fark olmaması Kuru'nun yaptığı çalışma ile benzerlik göster-

mektedir (Kuru 1995:65-104). Morgan yaptığı çalışmalarda elit sporcular lehine sebatlık rapor etmiştir (Morgan 1980: 190). Kişinin olumlu benlik geliştirmesi bazı işlerde başarılı olmasını gerektirmektedir. Bu durum karşı tarafta kabul görmeyi sağlayacağından bireyin kendini kabul edilmesi için önemli bir yaşantı olacaktır. Kazakistanlı ve Türkiyeli üniversite gençlerinin dayanma iradesini güçlendirecek yaşantıları sürmeleri önemli olmaktadır. Üniversite gençlerinin yaşantılarında psikolojik ve fiziksel dayanıklılığı gerektiren süreçleri yaşamak zorunluluğu vardır. Bu zorluklar destek ya da bireyin kendi çabası ile aşılmaktadır. Belli zamanlarda çalışma mecburiyeti spora katılımın verdiği fiziksel zindelik, zihinsel olarak iş başarmak için dayanıklılık sebebi olduğunu söyleyebiliriz.

14- Karşıt Cinsle İlişkiler (Heterosexualite): Karşıt cinsle çıkmaktan hoşlanma, karşı cins ile sosyal etkinliklere katılma, karşı cinsten birine aşık olma, karşı cinsten birisini öpme, karşı cins tarafından fiziksel olarak cazip bulunmayı isteme, cinsellik ile ilgili tartışmalara katılma, cinsellikle ilgili piyes ve romanları okumaktan, şakalar yapmak ve dinlenmekten, cinsel yönden uyarılmaktan hoşlanma gibi nitelikleri kapsar.

Eldeki verilerden anlaşılacağı gibi Kazakistanlı ve Türkiyeli gençlerin arasında karşı cinsle ilişkiler bakımından fark yoktur. K.C.İ bakımından fark olmaması açısından Wendt, Kocatürk ve Morgan'ın yaptığı çalışmalar birbirleriyle paralellik göstermektedir. Morgan yaptığı çalışmalarda elit sporcular lehine rapor etmiştir (Wendt vd.1974; Morgan 1980:59-190; Kocatürk 1982:16).

Karşı cinsle kurulan ilişkilerde paylaşılan sevginin cinselliği de içine alındığı ve cinsel gelişimin bu dönemde önemli bir aşamada yaşandığı denek gruplarının K.C.İ'lerinin yaşları gereği olmasından dolayı iki denek gurubu arasında fark olmamıştır. Bu durumun denek gruplarının eğitimlerini oluşturduğunu söyleyebiliriz.

15- Saldırganlık (Agression): Karşıt düşüncelere karşı gelme, başkaları hakkında düşündüklerini söyleme, herkesin içinde başkalarını eleştirme başkalarıyla alay etme, başkalarıyla aynı fikirde olmadığını söyleme, hor görüldüğü ya da kötü bir davranış ile karşılaştığı zaman intikam alma, öfkelenme, başkaları hatalı davrandığında onları suçlama, gazetelerde dehşet ile ilgili sütunları okuma.

Eldeki verilerden anlaşılacağı gibi spora katılımında Kazakistanlı ve Türkiyeli gençlerin arasındaki saldırganlık ihtiyaçları bakımından bir fark olmadığı bulunmuştur. Denek grupları arasında saldırganlık boyutlarda farklı olmaması Kuru'nun, Kocatürk'ün ve Morgan'ın yaptığı çalışmalarla benzerlik göstermektedir (Morgan 1980:59-190; Kocatürk 1982:16,18; Kuru 1995:69).

Üniversite gençliğinin saldırganlık arzularının, yaşanan sosyal hayatta kendilerini koruma güdülerinin gereği olduğunu söyleyebiliriz.

Kaynaklar:

- ARMANER, N. (1986), *Yüksek Öğrenim Gençliğinin Psiko Sosyal Sorunları*, 1985 Uluslararası Gençlik Yılı Faaliyetleri On Dokuz Mayıs Üniv. Yayın no:15 Samsun.
- BALAZS, K.E. (1975), "Psycho-Social Study of Outstanding Female Athletes.", *The Reserarch Quarterly, Journey of Psychology*, 2:267-273
- BALAZS, K.E VE E. NICKERSON (1976). "Personalty Needs Profile of Some Outstanding Female Athletes.", *Journal of Clinical Psychology*, 32,1:45-49
- BALOGUN, J.A. (1987), "Body Image Before and After Assessment of Physical Performance", *The Journal of Spotsr Medicine and Physical Fitness* , 27:343-344
- BAYAR, P. (1983), *Atletlerin Kişilik Özellikleri.*, Ankara Üniversitesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- BAYMUR, F. (1994), *Genel Psikoloji*, İnkılap Yayın Evi, İstanbul.
- BİLGE, F., (1992), "Sporcuların Psikolojik İhtiyaçları.", *Spor Bilimleri Dergisi*, C.3 ,S.2,s.10-17
- BLOOM, S.B. (1979), *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme* (çev. A. Özçelik), Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- CAMLIYER, H. (1992), "Çocuk Hareket ve Benlik İmajı Geliştirme", *Eğitim Bilimleri Dergisi*, Beden Eğitimi ve Spor Özel Sayısı,1,1:19-21
- COŞKUNTÜRK, S.O. (1988), *Kişilik Özelliklerden Kendine Güven, Kararlılık ve Başarı Dürtüsünün Sportif Performans ve Geliştirilmesine Etkileri*, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, yayınlanmamış doktora tezi.
- CRAIGHEAD, D.J. (1986), "Characteristics of Basketball Players. Starters ve Non Starters.", *International of Sport Psychology* , 17:110-119
- CRATTY, B.(1974), *Movement Behavior and Motor Learning.*, Lea febiger. Philadelphia.
- DAMON ,W. ,W.D.HART (1988), *Self Understanding In Childhood and Adolesence.*, Cambridge:Caldrige un. Press.
- ELLİSON,K. ve J. FREİSCHLAG.(1975), "Pain Tolerance Arousal and Personality Relationships of Athletes and Nonathletes.", *The Research Quarterly Journey of Pscyhology*,46,2:250-255
- ERKAL,M. (1988), *Sosyolojik Açıdan Spor*, Der yayınları İstanbul.
- EVANS,P.K.(1993), *Self Esteem of Young Children in Camp Situation*, Universty Mikrofılmı İnterntional, Ann Arbor, Mich.
- FİŞEK,K. (1980), *Spor Yönetimi*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi yayınları, Ankara.
- FLETCHER. R. ve L. DOVEL. (1971), "Selected Presonality Characteristics of

- High School Athletes and Nonathlete”, *Journal of Psychology*, Vol.77,p.34-41
- GABAY,R. (1996), *Çocuklarda Benlik Sisteminin İncelenmesi*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi yayınlanmamış doktora tezi İzmir.
- GERON.E., D. FURST ve P. ROTSTEİN (1986),”Personality of Athletes Participating in Various Sports.”,*International of Sport Psychology*,17:120-135
- GUİLFORD,J. (1959), *Personality*,Mc grow, New York.
- GÜNDÜZ,N., KOÇ.S., TUVER,F. (1991), “Orta Eğitim Kurumlarında Ders Dışı Sportif Etkinliklerin Eğitim Programları ve İşlevselliği Açısından Değerlendirilmesi.”, *1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu*, İzmir. S.229-238
- HOFFMAN A. (1986), “Competitive Sport and The American Athlete:How Much is Too Much.?” , *International.Sport Psychology*, 7:390-397
- İNEL,M.S. (1996), *Kimlik Oluşumunda Spor Ne Kadar Merkezde*, Mersin Üniversitesi yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- KANE,J.E. (1964), *Personalty and Physical Ability*, İnt. Cong. Sport.Tokyo, Japan.
- KARAKÜÇÜK,S. (1999), “Okul Yöneticilerinin Ders Dışı Etkinliklere Yaklaşımları.”, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, C.4. sayı 3, Ankara, s.52-61
- KILIÇCI, Y. (1989),*Okulda Ruh Sağlığı*, Şafak Matbaası, Ankara,
- KOCATÜRK,R. (1982), *Saldırganlık Güdüsünün Sportif ve Eğitim Alanında Meslek Seçimine Etkisi*, H.Ü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- KURU, E. (1995), *Farklı Branş ve Düzeydeki Erkek Sporcularda Spor ,Spor Yapmamış Olanların Psikolojik İhtiyaçları ile Bazı Sosyal ve Sportif Özellikleri*, Gazi Üniv. Sağlık Bilimler Enstitüsü yayınlanmış doktora tezi.
- KUZGUN,Y. (1985), “Edwards Kişisel Tercih Envanterinin Türkiye’de Güvenilirliği ve Geçerliği”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, XVII,s.1-2,69-85
- MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI (2000), *Milli Eğitim Sayısal Verileri*, Milli Eğitim yayinevi, Ankara
- MORGAN,W.,P. (1980), “The Trait Psychology Controversy”, *Research Quarterly For ExerciseSport*, II :56,59,190
- MUTLUTÜRK,N. (1993), “Milli Eğitim Bakanlığı İle Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Orta Eğitim Gençliğine Ders Dışı Etkiliklerde Sporun Yeri ve Önemi”, *Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor 2. Ulusal Sempozyumu*, 16-18 ARALIK 1993, Manisa.
- ONUR,B. (1985), *Ergenlik Psikolojisi*, Öztekin Matbaası, Hacettepe Taş Kitapçılık, Ankara.
- ONUR,B (1993),*Çocuk ve Ergen Gelişimi*, İmge Kitapevi,Özkan Matbaacılık, Ankara.

- ÖNER, N. (1996), *Piers-harrisin Çocuklarda Öz Kavrama Ölçeği El Kitabı*, Türk Psikologlar Derneği yayını, Ankara.
- ÖZOĞLU,Ç.S. (1977), *Spor Psikolojisi*, Ankara.
- ÖZÖNDER, H.(1988), “Gençlik Çağında Hobinin Önemi.”,S.Ü. 2. Milli Gençlik Kongresi ,S.Ü. yayınları no:44 Konya
- ÖZTÜRK, F. ve G. İNSE (1993), “Adana İli Orta Öğretimde Sportif Katılımın Benlik Saygısı Üzerine Etkisi ”, *Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor 2. Ulusal Sempozyum*, 16-18 Aralık 1993 Manisa
- PETROV, R. (1986), *Importance and Role of Psychological Preparation of Wrestlers Within the System of Their General Preparation Basic Aspect of Training in Wrestling*, file.
- SALAKON, S. (1990), “Comparision of Nigerian High School Male Athletes and Non Athletes on Self Concept”, *Perceptual and Motor Skills*, 70:865-866
- SALUMAN, K. (1990), “Felsefe ve Toplum Bilimi Açısından Spor”,Çev.Orhun, A.,*Spor Bilimleri Bülteni*, 3,4,5,9, Ankara
- SUBHAN,S., WHITW.,J.A. (1987), “The Influence of Exercise on Stress States Using Psychophysiological Indices”, *Journal Sports Med*, 27:223-229
- SYNDER,E., SPREITZER,E. (1976), “Correlates of Sport Participation Among Adolescent Girls”, *Journal of Sport*, 47:804-809
- ŞENERLER,S. (1993), *Spor Yapan ve Yapmayan Gruplarda Kişilik ve Benlik Karşılaştırılması*, İstanbul Marmara Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- VARIŞ,F. (1987), *Eğitim Bilimine Giriş*, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara,
- WEND,D.T.ve T.W.Patterson (1974), “Personality Characteaistics of Women in Intercollegiate Competition”, *Perceptual and Motor Skills*, 38:861-862

The Comparison of the Psychological Needs of Turkish and Kazakh University Male Students Participated in Sports

Assist. Prof. Dr. Emin Kuru*

Abstract :1. In this study, the psychological needs of the Kazakh students who stay in Ankara in the institution for student scholarship and accommodation and Turkish university students and within this period, use the gymnasium which everybody can make use of are examined in 15 dimensions and the findings of the study have been summarized below.

2. Data Collection Instruments used in the study

In order to measure the psychological needs, a measurement instrument is used which was firstly developed by Murray in 1938 for the purpose of identifying psychological needs directing human behaviors and later on known as Edward Personal Priferans Schedule and has been translated into our language by Prof. Dr. Yıldız Kuzgun in Turkey and its validity and reliability have been tested. The measurement identifies the 15 needs. These are the dimensions of achievement, conformity, order, show off, autonomy, closeness, demonstration, understanding the feelings, being interested in, dominancy, blaming yourself, showing tender, change, endurance, relations with the opposite sex, and aggressiveness. Definitions and explanations regarding these needs will be given in detail. Calculations were analyzed by the t-test and SPSS Windows packet program is used for the calculations.(Kuzgun1985:1-2,69-85)

3. In Edward Personal Priferans Schedule, the statements have been chosen compulsorily and each of the 15 needs has to be compared to the others twice. With this method, there are in fact 210 statements. However, in order to check whether the inventory is filled up sincerely, 15 of the statements were given twice in the inventory. Therefore, the number of the statements becomes 225.

4. Both of the subject groups were compared to each other in terms of achievement, conformity, order, show off, autonomy,

---

* Gazi University College for Physical Education and Sports Teaching Staff / ANKARA
ekuru@gazi.edu.tr

closeness, demonstration, understanding the feelings, being interested in, dominancy, blaming yourself, showing tender, change, endurance, relations with the opposite sex, and aggressiveness and a meaningful difference related to these needs could not be found between the Kazakh and Turkish students.

5. Kazakh and Turkish students have been compared to each other in terms of change and when the meaningfulness average of the points ($\bar{x}$) examined, the subject groups' comparison which the results are such as Kazakh students 42,90, Turkish students 61,65, it has been seen that Kazakh students are 24,33, and Turkish students 28,38 after the standard deviations have been examined with the help of the findings. The t-test result for the differences between the points related to the change dimension of both groups is $t = -2,243^*$. This value is meaningful in 0,05 level. Thus, there is not a meaningful difference between the two groups in terms of only the change needs of the Kazakh students and the Turkish students. Compared to the Kazakh students, the Turkish students tend to adopt more changes.

Key words: Sport Psychology, Kazakh students, Turkish students, participation in sports.

